

Ábyrgdin og Den Danske Bank

At ruðuleiki valdar í dag hugsi eg at flest øll eru samd um. Men sjálvt kaos hevur sínar egnu lógir og strukturar og helst fer í síðsta enda okkurt gagnligt at spyrjast burtur skrivar Guttormur Djurhuus í "Sjónarmið".

Tað hevur verið og verður nóg tósáð um hvør ið hevur ábyrgdina av tí vanlukku, vit hava komið okkum úti. Politikararnir siga okkum, at vit hava øll skyldina og teir ikki meira enn einhvør annar borgari í samfelagnum. Um hetta sigur Akademiið for Fremtidsforskning:

Når et samfund kommer i lavkonjunktur, får borgerne ofte skyld for situationen, fordi de kræver mere i løn, forbruger meget, lever over evne osv. osv.

Det er begrebsforvirring i tale om fristelse, overforbrug, tankeløshed osv., når menneskene søger at nå de mål, den valgte civilisation gør mulige. At få en bolig, bil, uddannelse, rejser, en båd, kunst, sundhed og tryk alderdom, slippe for krig, vold og kriminalitet, kunne være en selvfølgelig for det samfund, der har valgt bycivilisationen.

Bycivilisationen fordrer styring, der sikrer både de nævnte elementer og ønsker og skaffer konjunkturudjævning. Bycivilisationen er ikke et naturligt samfund med selvulpnne mennesker. Bycivilisationen er et samfund, som skal sikre individualistiske selvorienterede mennesker

på human og indsigtfuld måde med en økonomisk teknik, der desværre først må opfindes for tilfældet 35). Denne gødske knude kan ikke løses op. Knuden må hugges over. Det er det, man har politikere til. (Studier af Færøernes Fremtid, hæfte 0, síðu 21, 1992.)

Sjálvandi er hetta so. Vit hava sjálvi, t.v.s. okkara politikarar, og ongín annar, ábyrgdina, men vit hava eisini fingið góða hjálp og stuðul frá Den Danske Bank. Ikki má gloymast, at Føroya Banki var deild av Den Danske Bank við føroyskari marionettnevnd, men at stjórna bankanum hevur altíð síð danskur stjóri útnevndur av Den Danske Bank. Og tað var Føroya Banki, sum læt hurðina upp á víðan vegg fyri valuta- og realkreditlánunum, so at vit druknaðu í peningafloyminum og mistu vit og skil. Tað var eisini Føroya Banki, sum gekk á odda við kravi um at landskassin skuldi veðhalda í tíð og úrtíð.

Annað er at vit ikki høvdu politikarar, sum megnaðu at støðga hesum galskapi og sum tí í síðsta enda mega standa við høvuðsábyrgdini fyri tann sorgarleik, sum í

dag fer fram. Teir gjørdur ikki tað, teir eru valdir til. Nevniliga til at stýra. Hugsað varð bert um afturval.

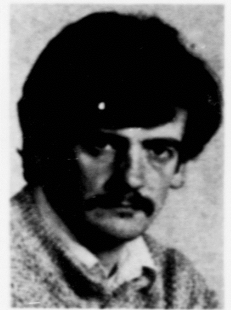
Í seinastuni hevur frá fleiri síðum verið ført fram, at vit skulu fáa okkum eksperthjálpið úr Danmark at hjálpa okkum at fáa skil á aftur. Teir sum stýra Føroyum í dag og sum stýrdu í áttatíðrunum, hava mest allir hægstu donsku akademisku útbúgving. Teir eru bæði cand. ditt og datt og fleiri av teimum eru enná danir, men lítur sita danir sjálvi í flest øllum leiðandi störvum. So lítur skilagott er at siggja í tí loysnini. Tað vit ikki megna sjálvi, skulu vit ikki bílla okkum inn, at aðrir koma og gera fyri okkum.

At ruðuleiki valdar í dag hugsi eg at flest øll eru samd um. Men sjálvt kaos hevur sínar egnu lógir og strukturar og helst fer í síðsta enda okkurt gagnligt at spyrjast burtur. Ger tað ikki tað, eru vit fokin sum fólk. Um so verður endin, hava vit vælsagtans ikki annað uppiborð. Eitt fólk, sum ikki vil taka ábyrgd av síni egnu lagnu, má í síðsta enda hvørva.

A. Guttormur Djurhuus

Jóhannes Ellefsen, tingmaður:

Skal giro fígga postin

Jóhannes Ellefsen hevur sett landsstýrinum fyrispurning viðvíkjandi framskið postverkisins

-ella skal posturin sigla sín egna sjógv? Hesin var ein av spurningunum, Jóhannes Ellefsen setti landsstýrinum, tá fíggarlógaruppskotið var til viðgerðar

Konto 13089

Postverkið Her skjýtur landsstýrið upp at játta 5 mill. krónur.

Roknskapurin hjá postverkinum vísir í 1992 eitt hall uppá 8.8 mill. kr.

Á fíggarlógini 1993 var játtanin til postverkið 0,00 krónur.

Tað nyttar bara so lítið at seta eitt null á pappir, tá veruleikin er ein annar. Rakstrarhallið hjá postverkinum í innverandi ári verður helst nær við tær 4 mill. krónur. Hóast postverkið hevur spart rættuliga nógv.

Ikki tí, eg vildi helst at postverkið kláraði sínar skyldur uttan pening úr landskassanum. Hetta verður tó neyvan veruleiki uttan so, at bygnaðurin av postverkinum verður broyttur grundleggjandi.

2. juli 1991 setti táverandi landsstýri ein arbeiðsbólk at gera álit um hvussu girostovan skal umskipast, fyri at afturvinnast mistar kundar, eins og girostovan í okkara grannalondum, sum vanliga eru peningastovnar, ið geva væl av yvirskoti.

Í álitinum vísir arbeiðsbólkurin á, at seinasta árin

hevur girostovan hjá Postverki Føroya havt ein minskandi marknaðarpart innan peningaflytingar í mun til peningastovnamar. Orsøkin er, sigur bólkurin víðari, at m.a. kelduskattskipanin (lønarkonto). Eisini hava peningastovnamar nýtt rentumarginalin til at fígga ókeypis peningaflytingar fyri kundar, meðan Girostovan nýtir beinleiðis kostnaðargjöld fyr tær einstøku tænasturnar.

Hóast ein minskandi marknaðarpart, so hevur girostovan framvegis stóran fíggarligan týðning fyri postverkið. Men, leggur arbeiðsbólkurin afturat, »verður hon ikki umskipað, minskar hennara marknaðarpartur enn meira og allarhelst verður neyðugt við óktari játtan til postverkið á fíggarlógini.«

Arbeiðsbólkurin kom til hesa niðurstøðu: »Tá virksemd hjá girostovuni er so avmarkað og tá girostovan ikki kann fígga peningaflytingar yvir ein rentumarginal, sýnist einasta gongda leið at vera at minka um politisku stýringina av girostovuni, soleiðis at hon,

eins og girostovurnar í okkara grannalondum, meiri sjálvstøðugt kann tillaga seg eftir marknaðarviðurskiftunum.

Mælt verður til, at hetta verður gjørt á tann hátt, at stovnað verður eitt partafelag, p/f Girobanki Føroya, sum skal virka eftir vanligu bankalóggávuini.

Fari tí at spyrja landsstýrið og serliga landsstýrismannin í postmálum »um landsstýrið arbeiðir við málinum? Um landsstýrið tekur undir við tí, sum hesin arbeiðsbólkurin kemur fram til?

Ellu um man ætla at lata postverkið sigla sín egna sjógv og gjalda tað, sum tað kostar yvir fíggarlógina.

Føroyski oljustjórin

Má kenna til altjóða vinnulív

Eins týðningarmikið tað er, at bankastjórnarnir eiga at kenna til føroyskt vinnulív er, at leiðarin av oljustovninum má kenna til altjóða vinnulív, segði Jóhannes Ellefsen tá fíggarlógaruppskotið varð umrøtt

Eftir tilmæli frá oljuráðleggingarnevndini er játtanin sett til 2 mill. kr. Roknað verður við 600 tús. í inn-tøkum, mett útrá frá fyra forkanningarloyvi verða givin.

Kotið verður upp at seta eitt skrivstovufólk og 3 störv til fólk við akademiskari útbúgving: 1 skrivara, 1 lögfrøðing, 1 geolog ella geofysikara.

Í Sosialinum 3. aug. skrivar Sverri Dan Joensen, oljusefrfrøðingur, eina grein við heitinum »Føroyingar eiga at seta fólk at stjórna komandi oljuvinnuni nú«.

Í greinini sigur Sverri D. Joensen seg vera óeinigán við oljuráðleggingarnevndina í hennara metan av »personalebehovet«.

Á síðu 101 í álitinum stendur »Helst kunnu tey fólk, ið sett verða, neyvan frá fyrsta degi av hava serkunnleika til viðurskiftini hjá oljuindnaðinum, og verður sostatt neyðugt so hvørt at styrkja fakligu vitanina hjá teimum«.

Mótsatt hesum skrivar Sverri Dan Joensen: »Sá snart landsstýret har vedtaget at gå ind for en efterforskning af kulbrintefore-

komster i undergrunden, bærer kontraktansættes en dynamisk og inspirerende teknisk direktør. Denne person skal være en højt kvalificeret oliespecialist med international baggrund.«

Sjálfva fíggarætlanina metir hann sum »et absolut minimumsbudget«.

Eg skal ikki gera meg klókan uppá hvør hevur rætt, men hetta átti at givið landsstýrinum okkurt at hugsað um, nú fólk skal setast í starv at fyrisita undirgrund okkara.

Tað er ikki líka mikið

hvørjir persónarnir verða. Tí líka so týðningarmikið tað er at vit hava bankastjórnar, sum kenna til føroysk viðurskifti og føroyskt vinnulív, líka so týðningarmikið er tað at vit fáa ein leiðara av hesum nýggja stovni, sum hevur kunnleika til útlendsk viðurskifti og til altjóða vinnulív.